

Kogukulud

2016. aastal moodustasid kogukulud keskmiselt 113 tuhat eurot ettevõtte kohta. Aastate lõikes ei ole kulude struktuuris suuri muutusi toimunud: erikulud moodustavad ligi poole, üldkulud kolmandiku ja töjõukulud kümnendiku kogukuludest. Võrreldes 2010. aastaga on kogukulud hektari kohta suurenenud keskmiselt 35% (joonis 5).

2016. aastal oli kogutoodangu väärtuse suhe kogukuludesse 0,81, mis näitab, et kogutoodangu väärtus ei katnud selle tootmiseks tehtud kulutusi. Arvestades kogutoodangu väärtuse hulka ka toetused, kujunes 2016. aastal vastavaks suhtarvaks 0,99. Need näitajad on viimase seitsme aasta võrdluses 2016. aastal kõige madalamal tasemel (joonis 6).

Netolisandväärtus

Netolisandväärtus (NLV) moodustas 2016. aastal keskmiselt 19 tuhat eurot ettevõtte ja 11 tuhat eurot töjõu aastaühiku kohta. Võrreldes 2015. aastaga on NLV töjõu aastaühiku kohta vähenenud 24% ja alates 2010. aastast oli see kõige madalam tulemus. Kui 2012. aastal moodustasid toetused 63% NLVst töjõu aastaühiku kohta, siis 2016. aastal oleks NLV töjõu aastaühiku kohta ilma toetusteta olnud negatiivne (joonis 7).

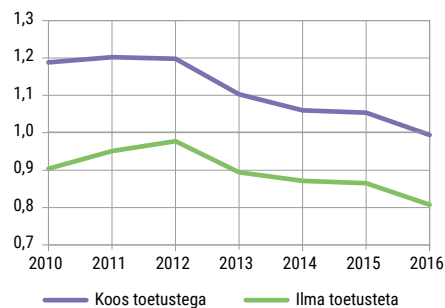
Ettevõtjatulu teeniti 2016. aastal keskmiselt ligi 1500 eurot töjõu aastaühiku kohta, võrreldes 2015. aastaga oli see näitaja 69% väiksem ja viimase seitsme aasta võrdluses kõige madalamal tasemel.

Tõjõukulu

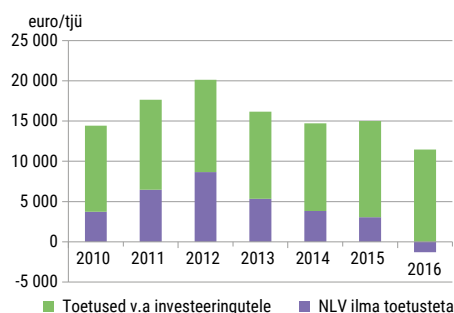
2016. aastal oli tõjõukulu keskmiselt 15 tuhat eurot tasustatud töjõu aastaühiku kohta, keskmiselt 6,79 eurot tunnis. Võrreldes 2015. aastaga oli kasv 1%, kuid viimase seitsme aastaga on see näitaja kasvanud 49%.

Investeeringud

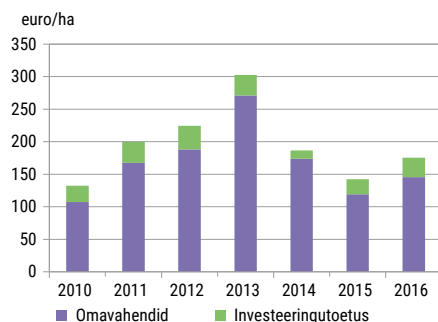
Keskmiselt kulutati 2016. aastal investeeringuteks 175 eurot hektari kohta (joonis 8). Ligi pooled Eesti põllumajandustootjatest ei ole aga 2016. aastal üldse investeeringuid teinud.

Joonis 6. Kogutoodangu väärtuse ja kogukulude suhe, 2010-2016

Joonis 7. NLV töjõu aastaühiku kohta, 2010-2016

Joonis 8. Brutoinvesteeringud ha kohta, 2010-2016

MAAELUMINISTEERIUM

PÕLLUMAJANDUSLIKU RAAMATUPIDAMISE ANDMEBAAS

Ülevaade 2016

Põllumajandusuuringute Keskuse üheks tegevusvaldkonnaks on põllumajandusliku raamatupidamise andmebaasi andmete kogumise korraldamine, nende töötlemine ja analüüsimine. Keskus täidab ka Euroopa Komisjoni kontaktasutusele pandud kohustusi.

Põllumajandusuuringute Keskus

Teaduse 4/6, Saku

75501 Harjumaa

e-post: info@pmk.agri.ee

PÕLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUS
AGRICULTURAL RESEARCH CENTRE

Rohkem informatsiooni FADNi andmete kogumise ja analüüsi kohta www.maainfo.ee.
Samuti leiab sealt kogumiku „Põllumajandustootjate majandusnäitajad, 2016“ ja väljaande „Kattetulu arvestused taime- ja loomakasvatuses, 2017“.

Põllumajandusliku raamatupidamise andmebaas

Põllumajandusliku raamatupidamise andmebaas (*Farm Accountancy Data Network – FADN*) loodi juba 1965. aastal eesmärgiga analüüsida Euroopa ühenduste ühist põllumajanduspoliitikat. Käesolevaks ajaks on FADN kujunenud üheks arvestatavaks andmeallikaks põllumajanduse valdkonnas. Euroopa Liidu (EL) tasandil kogutakse igal aastal andmeid ligikaudu 80 tuhandest põllumajandusettevõttest, kes esindavad viit miljonit põllumajandustootjat ja rohkem kui 90% ELi põllumajandusmaast ja -toodangust. Võrgustiku tööd juhib Euroopa Komisjon (EK).

FADNi andmete esitamine EKle on kohustuslik ning selle korraldamiseks on igas liikmesriigis määratud kontaktausutus. Eestis on kontaktausutuseks Põllumajandusuuringute Keskus (kuni aastani 2018 Maamajanduse Infokeskus).

Ühine põllumajanduspoliitika on ELi suurim kuluvaldkond, seda peamiselt põllumajanduse ja maaelu arengu toetuste tõttu. FADNi andmetel on oluline roll põllumajanduse ja maaelu toetamise vajaduse põhjendamisel.

FADNi vaatlusega on hõlmatud professionaalsed äriks ettevõtted ja väga väikesed, ainult oma tarbeks põllumajandussaaduste tootmisega tegelevad majapidamised, on välja jäetud. Igas liikmesriigis on kehtestatud künnis, millest väiksemaid majapidamisi FADNi üldkogumisse ei kaasata. Statistikaameti poolt 2016. aastal läbiviidud põllumajandusliku struktuuriuuringu andmetel on Eestis 7610 põllumajandustootjat, kes selle künnise ületavad. Andmete kogumine viidi läbi 661 testettevõttes üle Eesti ja nende

tulemusi laiendatakse kogu põllumajandussektorile tervikuna (joonis 1).

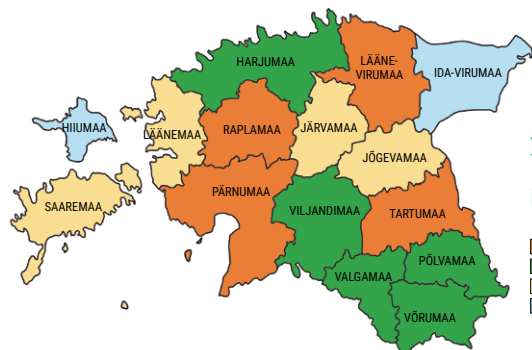
Andmete kogumiseks on Põllumajandusuuringute Keskusel lepingulised koostööpartnerid üle Eesti. Andmebaasis olevad andmed anonüümsed ja üksikandmeid ei avaldata. Iga andmeid esitanud ettevõttele koostatakse tagasisidena majandustulemuste analüüs, kus näidatakse arengutendentsid viimastel aastatel ning tuuakse võrdlused tootmistüübi ja suuruse poolest sarnase tootjate grupi vastavate näitajatega. Mahetootjad saavad lisaks ka võrdluse mahetootjate vastava grupiga.

Andmebaasis olevad andmed võimaldavad teha mitmesuguseid analüüse nii majandusliku olukorra kirjeldamiseks erinevate tootmistüüpide ja suurusgruppide lõikes kui ka välja töötada erinevaid stsenaariume ja mudeleid majanduspoliitiliste otsuste tegemise hõlbustamiseks. Ühtne meetodika annab võimaluse võrrelda erinevate liikmesriikide tulemusi omavahel ja ELi keskmiste näitajatega.

EK avaldab perioodilisel liikmesriikide põllumajandustootjate majandustulemusi avalikus andmebaasis. ELi tasandil saab informatsiooni FADNi kodulehelt: http://ec.europa.eu/agriculture/rca/database/database_en.cfm

Põhjalikumalt informatsiooni FADNi kohta Eestis saab Põllumajandusuuringute Keskuse kodulehelt, kus on välja toodud põllumajandustootjate majandusnäitajad aastatel 2006–2016.

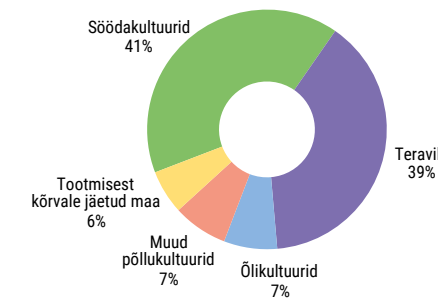
Päringuid saab teha nii maakondade lõikes kui ka ettevõtjate majandusliku suuruse või põllumajandusliku maakasutuse alusel. Piimatootjate majandusnäitajaid on võimalik analüüsida ka karja suuruse järgi. Lisaks on eraldi välja toodud mahe- ja tavatootjate majandustulemused.

Joonis 1. Testettevõtete paiknemine, 2016

Maakasutus

Eesti põllumajandustootja kasutuses oli 2016. aastal keskmiselt 123 ha põllumajanduslikku maad, millest 36% oli omandis ja 64% renditud või muudel tingimustel kasutusele võetud. Keskmiselt 39% põllumajandusmaast oli teravilja, 41% söodakultuuride ning 14% õli- ja muude põllukultuuride all. Tootmisest kõrvale jäetud maad oli keskmiselt 6% kogu maakasutusest (joonis 2).

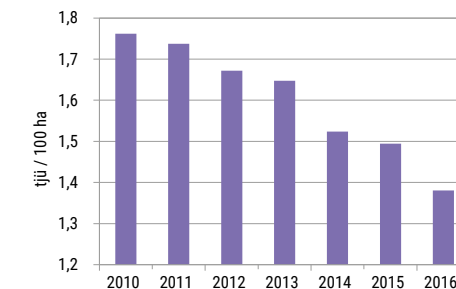

Joonis 2. Maakasutus, 2016

Tööjõud

Tööjõudu kasutati keskmiselt 1,70 tööjõu aastatühikut (tööjõu aastatühik (tjü) = 2200 töötundi aastas) ettevõtte kohta, millest ligi poole (45%) moodustas tasustamata tööjõud. Tasustatud tööjõu osatähtsus on kasvanud – kui 2010. aastal oli 50%, siis 2016. aastal oli 55% kogu tööjõukulust tasustatud.

Tööjõu kasutamise efektiivsus on aasta aastalt paranenud – kui 2010. aastal kasutati 100 ha kohta keskmiselt 1,76 tjü, siis 2016. aastal 1,38 tjü (joonis 3).

Joonis 3. Tööjõu kasutamise efektiivsus, 2010-2016

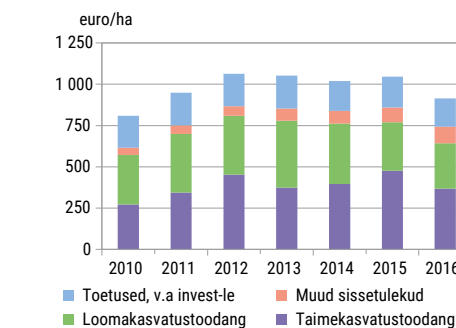
Kogutoodang

2016. aasta oli põllumajanduses raske. Kogutoodangu väärtus (k.a toetused v.a investeringutoetused) ulatus 2016. aastal 112 tuhande euroni keskmiselt ettevõtte kohta, sh toetused moodustasid 21 tuhat eurot (19%).

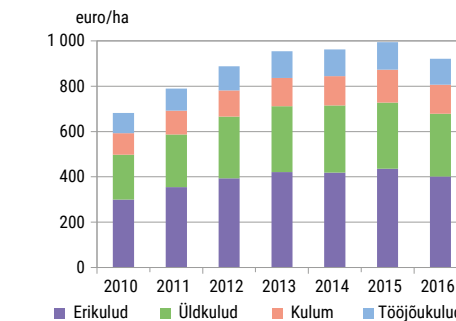
Võrreldes 2015. aastaga vähenes kogutoodangu väärtus 11%, sealhulgas taimekasvatustoodangu väärtus vähenes 21%, loomakasvatustoodangu väärtus 4% ja toetused 6%.

Kui taime- ja loomakasvatustoodangu väärtuse vähenemine oli peamiselt põhjustatud madalast saagikusest, loomade arvu vähenemisest ja kokkuostuhindade langusest, siis toetuste vähenemise tingis turukorralduse eritoetuste märkimisväärne vähenemine võrreldes 2015. aastaga.

Põllumajandusmaa hektari kohta arvestatuna oli kogutoodangu väärtus (k.a toetused, v.a investeringutoetused) 2016. aastal keskmiselt 915 euro/ha. Viimase seitsme aasta võrdluses oli see näitaja kõige kõrgemal tasemel 2012. aastal (joonis 4).

Joonis 4. Kogutoodangu väärtus, 2010-2016

Joonis 5. Kogukulud, 2010-2016